

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

20385

A „Deák Ferencz“ páholy könyvtára.

IX.

FŐMESTERI PROGRAMM.

Dr. MESSINGER SIMON tv.

a »Deák Ferencz« páholy főmesterének
székfoglaló beszéde.

Felolvasta a páholynak 1901. február hó 9-én
tartott munkáján.

BUDAPEST, 1901.

A PÁHOLY SAJÁTJA.

FŐMESTERI PROGRAMM.

Dr. MESSINGER SIMON tv.

a »Deák Ferencz« páholy főmesterének
székfoglaló beszéde.

Felolvasta a páholynak 1901. február hó 9-én
tartott munkáján.

BUDAPEST, 1901.

NYOMATOTT MÁRKUS SAMU T.-NÉL

BÁTHORY-UTCZA 20.

~~Andri. ac~~
588

Országos Széchényi Könyvtár

20-385/9

A. M. N. MUSEUM KÖNYVTÁRA
I. Nyom. Növedéknapló
190 évf. 345 sz.

Szeretett testvéreim!

Önként, szabad akaratukból, nem kényszerítve sem állami hatalom, sem társadalmi nyomás által, egyes-egyedül benső meggyőződésüket követve, alkották meg a szabadkőművesség alapítói a z emberiségért küzdő embereknek önzetlen társaságát. Önként, függetlenül, csakis lelkük nemesebb sugallatainak engedve, sorakoztak az idők folyamán az egész föld kerekiségén ezren és ezren a királyi művészet tiszta lobogója alá. Mig azon hadseregeket, melyeknek feladata a vérontás, melyeknek munkája a rombolás s melyeknek nyomán halál, nyomor és fájdalom fakad, az általános védkötelezettség vas-törvénye tartja össze, — addig ez a mi hadseregünk csupa önkéntes harczosból áll, kik létük eszményi céljait felismerve, lelkesedéssel ajánlják fel idejüket, munkájukat, szellemüket és szivük melegét az emberi jogok védelmére, az

emberi nyomor enyhítésére, az emberi boldogság előmozdítására.

Nem ismerek nagyobb kitüntetést, mint a midőn ily önkéntes sereg bizalma és szabad választása tagjai egyikére a vezéri hatalmat ruházza. Ti kezembe adtátok a főmesteri kalapácsot és midőn ezen bizalmatokért igaz köszönetet mondok, erősen fogadom, hogy csalatkozhatatok erőmben és tehetségemben, de nem fogtok csalódní akaratomban és kitartásomban. Jól tudom, hogy nálamnál érdemesebb, a főmesteri polczra méltóbb, szabadkőművesi tudásban és tapasztalatokban gazdagabb tagjai vannak páholynak, kiknek kalapácskezelése bizonyára nagyobb tekintélyt, szélesebb körű elismerést, fényesebb helyet biztosítana a »Deák Ferencz« páholynak: de tudom azt is, hogy e választás a béke és egyetértés jele alatt történt és boldog leszek, ha sikerülnöm fog ezen békét, egyetértést és összetartást továbbra is biztosítani páholynk részére, melynek czimében nemcsak a hazafinak, a nagy békemű szerzőjének neve, hanem a testvériség is foglaltatik.

Béke és egyetértés, ime, szövetségünk támasza, talpköve, mely ha elvész, ugy ledől szentélyünk büszke-

sége, kietlen sötétségbe fulnak ragyogó fényeink, dicstelen foszlányokká rongyolódnak szét zászlaink és az a jelvény, melyet ma önérzettel viselünk, szégyenjel lesz, mely bizonyságul fog szolgálni az utókor előtt, hogy a mit meg akartunk valósítani széles e világon, azt nem tudtuk megőrizni saját szűk körünkben.

De még a pusztá béke és egyetértéssel nem érhetem be, ha valamely páholy beléleletére gondolok. Mert a béke sohasem biztosítéka saját állandóságának és egyetértés ideig-óráig összefűzhet olyan embereket is, kik a mint a közös érdekek kapcsolata megszűnik, közömböséggel fordulnak el egymástól. Szoros és meleg barátság az, a mit én nyujtok és kívánok; ennek az éltető melege fog kisugározni innen az oltárról a szentélybe és ennek hó sugarai áradjanak vissza a szentélyből az oltár felé és terjedjenek szét az egész páholyban, megtöltve szeretettel minden testvéri szívet!

Akkor el lesz érve az az eszmény, hogy az a sok önálló egyén, ki e falak között találkozik, szabadkőművesi tevékenységében igazi egységet alkot, mely, midőn királyi művészetünk gyakorlásáról van szó, mint egy ember érez és mint egy ember cselekszik!

Két titkos, belső és ép azért mindenké-
nél félelmetesebb ellensége van a baráti
összhangnak: az egyik az erőszakos-
ság, a másik az érzékenység. Egyes,
elvértve előfordult esetektől eltekintve,
egyik sem volt otthonos páholyunk-
ban soha és ne is legyen a jövőben
sem.

Mert a szenvedélyesség és türelmetlen-
ség, mely felkorbácsolja a vért, elkábitja
az agyat, elnémitja a jószág hangjait, ép
oly rossz tanácsadó, mint az az érzékeny-
ség, mely minden erőteljesebb szóból
rosszakaratot olvas és minden kedélye-
sebb érintkezést lehetetlenné tesz. Ezt a
két ellenségét a sikeres együttműködésnek
körünkből messze száműzni
kell, és ezért ne feledjük soha, hogy
bármily erővel védjük is meggyőződésün-
ket, ezt mindig a bölcsesség és szépség
jele alatt tegyük.

Az utolsó évek során jelentékenyen
gyarapodott páholybeli testvéreink száma
és hangok emelkedtek, melyek féltették
a baráti összhangot és azt a meggyőző-
dést fejezték ki, hogy a felvételek
tekintetében egy ideig szünetelni kell,
mert különben az új elemeknek a régi
állományba való beleolvadása lehetet-
lenné válik.

Ez a kérdés egyike a legnehezebbeknek, de komolyan kell vele foglalkozni, mert fontos kérdése nemcsak a mi páholyunknak, de minden páholyának és nem is egy kérdés, hanem a kérdéseknek egész sorozata. Az első kérdés az: kötelelessége-e egyáltalán a szabadkőművesnek az apostoloskodás, a térítgetés, a proselyta-csinálás? Határozottan merem állítani, hogy igen. Mert a szabadkőművesség céljai eszményiek, de eszközeinek kiválóan gyakorlatiaknak kell lenniök. Nem szeretnék félreértetni. A gyakorlatiasság mellett és előtt megkövetelem az eszközök feltétlen tisztaságát. De ne téveszszük szem előtt soha, hogy a királyi művészet nem elméleti bölcselkedés, hanem első sorban gyakorlati tudomány, mely az ember szeretetnek oly gyakran és oly sok alakban hirdetett tanait tényleg meg akarja testesíteni és az életbe átültetni. Ez a munka pedig annyival sikeresebb lesz, minél több munkaerő és munkatárs egyesíti igyekvését és tevékenységét céljaink szolgálatában. A magyar szabadkőművesség, bármennyit is tett már a hazai kultúra és a humanizmus érdekében, ma fejlődésének még

csak kezdetén áll. Az utolsó évi jelentés szerint az összes magyarországi és határpáholyok tagjainak létszáma nem volt több, mint 3029. Hát arányban áll-e ez Magyarország népességével, de nem is szólva a lakosság millióiról, arányban áll-e ez az elenyészően törpe szám azoknak számával, kik honunkban műveltségüknél, társadalmi állásuknál és a közjó iránt való fogékonyságuknál fogva hozzánk csatlakozni, munkánkban részt venni volnának hivatva? És arányban áll-e ez a csekély szám azon feladatok mérhetetlen nagyságával, melyek megoldására vállalkoztunk? Nem érezzük-e léptenyomon, hogy erőnk elégtelen, hogy szinte összeroskadunk a ránk halmozódó terhek alatt? És nem tudjuk és nem tapasztaljuk-e minden alkalommal, mily nehéz a profán társadalmat közömbösségéből és tétlenségéből felrázni? A nagynehezen a külvilágba kivitt eszméink és intézményeink fenntartására nem megint az a kevés szabadkőműves áldoz-e legtöbbet időben, munkában és vagyonban?

Nem zárkozhatunk el tehát az elől, hogy új hivek toborzása kötelességünk a szövetség céljainak előmozdítása érdekében. De itt felmerült egy új kérdés: könnyüvé, minden-

kire nézve hozzáférhetővé tegyüke a felvételt? Tárva-nyitva álljon-e szentélyünk ajtaja mindenkinek, aki azon profán módon kopogtat, vagy akinek bebocsátását valamely szabadkőműves ismerőse ajánlja? Meggyőződése szerint nem. Mert a mily igaz az, hogy a szabadkőművesség már hivatásánál fogva nem conservatív, hanem progresszív intézmény, melynek céljaitól elválaszthatlan a haladás, a fejlődés, a terjeszkedés, a hódítás, ép oly igaz az is, hogy nem pusztá számbeli növekedés, hanem csakis a tevékeny munkánkban résztvenni képes és kész férfiak belépése és felvétele tekinthető nyereségnek a szövetség részére.

Mi haszna a hajósnak abból, ha hajóját haszontalan kövekkel tölti meg és becses áruk helyett nagy és súlyos, de értéktelen tömegeket visz a távoli kikötő felé? Nem vész-e kárba akkor minden fáradsága, nem bizonyul-e hiunak akkor minden reménye? Nem volna-e dőre az a földmivelő, aki termő föld helyett a rideg sziklára szórná vetőmagját? És ezért mondom nektek, testvéreim, ne cselekedjünk úgy, mint a bibliai magvető, kinek vetőmagja hol

a kőre, hol a tövis közé hullott és csak egy csekély része jutott a jó földre, a hol meghozta gyümölcsét. Hanem legyünk óvatosabbak és gondosabbak és válogassuk meg a termő talajt, a fogékony lelket, a nyílt keblet, melybe a szabadkőművesi tanok magasztos ígéit hintsük. Akkor apostoloskodásunk és hittéítő munkánk áldásos lesz páholyunkra és egész szövetségünkre nézve.

Ezért kérlek benneteket, szeretett testvéreim, legyen minden egyes testvér, ki valamely profánt felvételre akar ajánlani, első és lelkiismeretes bírója nemcsak annak, hogy a kereső megfelel-e az alkotmány követelte kellékeknek, hanem annak is és különösen annak, hogy hasznos tagot nyer-e benne páholyunk és a szövetség: gyarapodik-e vele munkatőként, javul-e vele a páholy erőmérlege? És folytassák ezt a gondos vizsgálatot a kiküldött kutatók, kiket nagy erkölcsi felelősség terhel, mert csaknem kivétel nélkül az ő jelentéseik alapján és azokban bizva dönt a páholy a felvételek kérdésében.

Nézetem szerint czélszerűtlen, ha sürűen tartatnak felvételi munkák. Lehetőleg csak egy felvételi munka

legyen minden évad közepe táján, a midőn az addig megszavazott keresőket egyszerre vehetjük fel kötelékünkbe és azoknak még idejük és alkalmuk van a nyári szünet beállta előtt a páholyélettel és a páholy tagjaival megismerkedni. Ek-ként a gyakori felvételi munkák nem fogják minduntalan elterelni a páholyt egyéb feladatai teljesítésétől, de maga az így comprimált felvételi munka di-szesebb, ünnepélyesebb lehet, hogy an-nak emléke kiolthatatlanul belevésődjék a neophyta szívébe.

Ha így fogunk eljárni, akkor ne tart-son senki az új hivek befogadásának következményeitől. Miként a nagy folyó-nak nem árt az, ha frissen csergedező patakok ömlenek belé, hanem meggya-rapodott hatalommal, felfrissítve, meg-megtisztítva, gyorsítva folytatja előbbi utjá-nak irányát: úgy a páholyra nézve is az alkalmas új elemek nem veszélyt, nem megsemmisülést, hanem megifjodást és új erőszerezést jelentenek.

Szeretett testvéreim! Nem képzelhető szebb keret munkáink számára, mint egyszerű, de nemes és mélyértelmű szertartásaink. De helyes-e, ha ebbe a gyönyörű keretbe gyakran csu-pán üres vásznat feszítünk, melyen az épi-

tészeti rajz kalligraphikus betűin, a beérkezett táblák bureaukratikus adatain, no meg az özvegypersely tartalmának számain kívül egyéb nem látható? Helyes-e, ha olyan munkákat tartunk, melyeken pusztán csak a mozgó szekeret tovább gördítjük a nélkül, hogy bármi terhet hordana? Helyes-e, ha felöltjük az ünnepi köntöst és köznapi munkát végzünk benne vagy jobban mondva, nem is végzünk munkát, mert elintézett administratív dolgok végighallgatása munkának ugyancsak nem nevezhető? A felügyelő testvér megmondja minden munka elején, hogy mi legyen munkánk célja. Megközelítjük mi e célt, ha tartalom nélküli munkákat tartunk? Eleget teszünk-e akkor elvállalt kötelmeinknek? Jól értsetek meg, szeretett testvéreim! Én tartalom alatt nem csupán ismerető felolvasásokat, oktató előadásokat értek, sőt nem is első sorban ezeket; tartalmaz előttem az a munka, melyen a szabadkőművesség céljainak előmozdítására egy lépést tettünk előre, melyen lelkeinkben, a szövetségben, vagy a külvilágban nyomot hagyó cselekedetet végzünk. Egy régi legenda szerint: »tulvilági kezek az embernek cselekedeteit

megjelölik fölötte a levegőben azokon a helyeken, a hol azokat véghez vitte és a láthatatlan űrben be van írva jó és rossz tetteinek, erényeinek és bűneinek jegyzéke és ha meghal az ember, lelke meglátogatja ezeket a helyeket és megszemléli a halhatatlan írást, melyet az ég angyalai láthatnak és mely őt dicsőségre, vagy szégyenbe viszi.« Ilyen láthatatlan írásjegyekkel legyen telve e szentélynek levegője is, ha munkánkat befejezzük és szóljanak azok, de szóljanak az eredmények és szóljon saját öntudatunk is: nem jöttünk hiába össze, nem voltunk tétlenek, szabadkőművesi munkát végeztünk!

Sen: attól nem tartok, hogy munkanyagban hiány lenne, sőt több van, mint amennyit elbirunk, válogathatunk benne, — sem attól nem félek, hogy az administratív teendők ellátása e miatt elhanyagoltatnék. Ha csupán ily ügyek elintézése áll a napirenden, akkor ezek tárgyalása végett szertartásszerű munka helyett fesztelen értekezletet fogunk tartani, melynek megállapodásait a legközelebbi munkán alkotmányyszerű módon hitelesítjük.

Munkáinkat és értekezleteinket p o n t-

ban $1/2$ 8 órakor fogjuk rendszeren megkezdeni, még ha csak 7 testvér volna is jelen. A munkák késő megkezdése azok késő befejezését, a testvérek türelmének és figyelmének lankadását és sok testvérnek a vakolásról való elmaradását vonja maga után. Nem is volna méltányos, hogy a pontos, kötelességtudó testvér legyen kénytelen várni, míg a nem pontos testvérek lassan egybegyülekeznek; de lazítja is a mellőzhetetlen rendet és egyenesen előidézi a nem pontos megjelenést az a tudat, hogy a munkák nem az előirt időben kezdetnek meg.

Sem erre nézve, sem a munkák szorgalmas látogatására nézve nem intézek hozzátok külön kérelmet, k. t.-eim. Nem azért, mintha e tekintetben már semmi kívánni valóm nem maradna fenn — bár elismert tény az, hogy a munkákat látogató testvérek átlagszáma páholyunkban a legkedvezőbbek közé tartozik — azért sem, mert ezt tulajdonkép fogadalmunkból folyó természetes kötelességnek kell tartanom — hanem azért, mert egyik főambitiómat fogom helyezni abba, hogy ti, sz. t.-eim, ne csak a kötelességtudásnak engedelmeskedve, hanem szívetek vágyát követve, örömmel

mel és élvezettel vegyetek részt minden munkán, hogy megerősítem buzgalmukban a tevékenyeket, hogy új lelkesedést ébreszsek a csüggedőkben, hogy visszahódítsam és ismét állandóan ide lánczoljam azokat, kiket profán elfoglaltság hosszú idő óta távol tartott tőlünk, hogy el ne veszítsek egyetlen egy szemet sem abból a testvéri lánczából, melynek végeit kezeim összetartják. Sokkal könnyebb szereznii, mint megtartani és sokkal nagyobb fájdalmat okoz a veszteség, mint a minő örömet a nyereség. Foglalkozom és foglalkoznom kell új hivek megnyerésével is, de első kötelességem és legfőbb gondom e páholy teljességének fenntartása, a meglevő testvéri láncznak hiánytalan megőrzése és együttlartása lesz és ennek a baráti érzület ápolásán kívül jobb és alkalmasabb módját nem ismerem, mint ha a páholy munkássága olyan lesz és olyan marad, hogy minden igaz szabadkőművesnek örömére szolgáljon abban résztvenni!

Erre a munkásságra a kezdemenyezést és irányozást teljes joggal várjátok a keletről, sz. t.-eim! Elismerem és elvállalom ezt a kötelességet abban a biztos feltevésben, hogy

mindannyian vállvetve fogtok közreműködni, hogy munkáink ne csak kitüzeszenek, de végre is hajtassanak. Ebben a feladatomban hely. főm. t.-eim és a páholy világosságai, valamint a páholybizottságok támogatni fognak. De elvárom a páholy minden egyes tagjától, hogy e tekintetben ne bizzon mindent a keletre, hanem lépjen elő minden jó és nemes eszmével és indítvánnyal, melynek megpendítése a páholyban visszhangra találhat, vagy a melynek megvalósítására vagy legalább megindítására páholyunk vállalkozhatik. De legyen gondunk arra is, hogy munkakerőnket és — kedvünket szét ne forgácsoljuk. Itt is első sorban meglevő alkotásaink fenntartását és fejlesztését kell szem előtt tartanunk. Ezen alkotásainkat előttetek felsorolnom felesleges, mert jól ismeritek őket. De igenis szólanom kell a legközelebbi jövő feladatairól.

Minden mai szabadkőműves előtt tisztán kell állania annak, hogy miként a királyi művészetben a cím- és rangkórság után az egyszerű fokok nemes ritusa következett, úgy a nagyhangzásu, sallangos phrásisokat is ki kell szorítania a tényleges alkotásokban nyil-

vánuló rendszeres szabadkőművesi tevékenységnek. Ne beszéljünk mindig a legmagasabb eszményről, az elérhetetlen tökélyről, a teljes világosságról, melyet megadni képtelenek vagyunk. Engedjétek meg, hogy ugyanabból a forrásból, melyből már egyszer idéztem, egy rövid elbeszélést mondjak el nektek:

»Antiochus királynak egy magas hivatalnok egykoron így szól a rabbi Jósuához, a Chananja fiához: szeretném látni a ti Isteneteket. Erre kivezette őt a tudós a verőfénybe és a forrón sütő nap felé fordította arczczal és azt mondá neki: nézz a napba, mire amaz így válaszola: nem bírok. Erre azt mondá rabbi Jósuám, a nap csak az ő szolgái egyike és te azt mondod, hogy nem tekinthetsz bele, hogy bírnád akkor Istent magát meglátni?«

Ne akarjunk mi se folyton a vakító napba nézni, ne keressük mi se azt, a mi előttünk örökké rejtély marad, ne keressünk elérhetetlen ábrándokat, hanem nézzünk körül a földön oly messzire, a mennyire szemeinkkel láthatunk. Közvetlen közelünkben, szomszédságunkban, városunkban, hazánkban annyi a nyomor, annyi a szenvedés, annyi a bol-

dogtalanság, mely enyhítésre, segítségre, megmentésre vár. Kifakadnak egymásután a társadalom sebei és végenyészettel fenyegetik annak élő szervezetét, ha betegségei gyökeresen nem orvosoltatnak. Ha valakire, úgy a szabadkőművesekre vár az a gyönyörű hivatás, hogy a társadalom orvosai, annak önkéntes mentői legyenek. Abból a sok átokból, a mely az éhezők és szükölködők ajkairól ég felé száll, abból a sok fuldokló zokogásból, mely gyermekükkel együtt sinlődő anyák kinzott lelkéből kitör, abból a sok boszut lihegő jajszóból, mely munkátlan munkások százezreinek gyötrelmeiből kiválik, nagy fekete felhő kerekedik a társadalom egén. Jaj néki, ha e felhő megnövekedve elborítja az egész égboltozatot és megnyilva. villámait és viharait ontja az emberiségre. E pusztulást meg kell gátolni, e villámokat el kell háritani, e viharokat csirájukban el kell fojtani. Nem durva erőszakkal, mely rövid időre tán segíthet, hogy azután még nagyobb erővel és dühvel törjön ki a romboló vész — hanem az okok megszüntetésével, melyek azt előidézhetik. Ezt a művet tudatosan keresztül vinni, megalkotni azokat az intézményeket,

melyek győzedelmesen megküzdeni képesek az éhséggel, a nyomorral, a szenvedéssel, a keresetnélküliséggel, az átkot áldássá átváltoztatni, a boldogtalanság jajszavát a megelégedés mosolyává átváraszolni — ime az óriási feladat, mely bármily nehéznek lássék, megoldása elől a társadalom lelkiismerete nem térhet ki. És ki a mai társadalom élő lelkiismerete? Vajjon az államkormány? Annak, jó istenem, annyi dolga van az államgépezet rendben tartásával és saját pozíciójának megvédésével, meg a mindennap felmerülő kellemetlen incidensek elegygetésével, hogy nem is veszi észre, ha feje fölött már ropognak a mestergerendák. Vajjon a törvényhozó? vagy jobban mondva, a törvényeket megszavazó testület? Az meg egyik részében azzal van elfoglalva, hogy támadja a hatalmi polczon levőket, a másik részében meg azzal, hogy védje őket. Az egyházak? Azok a mult hagyományainak bilincseiben nyögnek és befelé fordult szemekkel nem látják a körülötte tornyosuló veszélyeket. Mindezek közül egyik sem. A társadalom élő lelkiismerete a szabadközművéség.

Mit jelent ez? Hogy ennek a társadalomnak minden bűnét, minden vét-

két, minden baját és betegségét érzi, ellenőrzi, fájlalja a szabadkőművesség. Hogy ebben a finom, mert finomodott, érzékeny, mert érző organismusban százszoros és fáradhatatlanul megújuló visszhangra kél minden igazságtalanság, melyet a profán világ észre sem vesz vagy csakhamar elfelejt a megélhetés harcának kábító zajában. Hogy ennek a pár ezer embernek a lelkében, mintha egy lélek volna, születik meg az elhatározás, hogy a nyomoron segíteni kell, mert a ki a bünt elnézi, midőn az áldozatot megmenthetné, az büntárssá válik és aki a szenvedőt elveszni hagyja, midőn segíthetne rajta, az oly vétkes, mintha gyötrelmét maga idézte volna elő. S ime látjuk, mint keletkezik a szabadkőművesség kezdeményezése folytán egyik emberbaráti intézmény a másik után, melyeknek nagy közös célja: a szenvedő emberiségnek második, igazi megváltása — nem az igével, hanem a tettel.

Ime a szabadkőművesség világtörténelmi hivatása!

És már most, sz. t.-eim, ti azt fogjátok mondani, hogy én ellenmondásba kerültem önmagammal, mert ez is csak

egy nagy jelszó. Hát ez nem pusztán jelszó, ez egy óriási dimenzióval elszedítő nagy feladat, melyet, hogy teljesíthessük, fel kell részletezni, fel kell osztani, fel kell aprózni. A munkamegosztás elvének már nagy sikereket köszönhetünk: ezt az elvet kell meghonosítani a szabadkőművesség terén is. Ne kalandozzon minden páholy tevékenysége mindenfelé: tüzzön ki magának mindegyik határozott célokat, állapítson meg mindegyik bizonyos szűkebb munkakört és ezt töltsé is be. Ha szabad módosítva alkalmaznom a nagy költő szavait: »Amennyit tényleg megalkothatunk, Sajátunknak csak annyit mondhatunk.«

Páholyunk a szociális kérdések tárházából legujabban két problémát ragadott ki. Az egyik egy oly intézmény létesítése, mely összegyűjtve az összes jóléti intézményekre vonatkozó adatokat, ingyenes utbaigazítást, felvilágosítást és tanácsot, sőt a legsürgősebb esetekben rögtön segílyt is adna a hozzáfordulónak, mely tehát a szegény ember ingyenes tanácsadója volna. Ebben a dologban már elkészült az alapítási tervezet, körlevél ment szét az összes testvérpáholyokhoz, páholyközi értekez-

let is tartatott, melyen az eszmét osztatlan helyesléssel üdvözölték. Legközelebb folytatjuk ezen páholyközi értekezletet és megállapítjuk a végleges kivitel módzatai iránti közös javaslatunkat. A másik a munkásgyermekek internátusának kérdése, melyben a részletes tanulmányozás és adatgyűjtés munkája folyik és mihelyt ezen előkészületeket befejezhetjük, az e célra kiküldött bizottság szintén concret javaslattal fog a páholy elé lépni.

A munkamegosztás elvét kiegészíti a munka-egyesítés elve, vagyis a részleteiben előkészített s elvégzett munka eredményeit egyesíteni és összefoglalni kell, hogy a külön-külön létesített számos szabadkőművesi intézmény mindenütt külön ismétlődő igényeivel erőink szétforgácsolásához és kimerüléséhez ne vezessen. És ezért úgy vagyok meggyőződve, hogy minden újabb alkotásnál keresni kell az összekötő szálakat, a közös érintkezési pontokat, hogy az új intézményt már létező szabadkőművesi intézményekhez hozzáépíthessük, ugyszólván közös fedél alá juttassuk, hatalmasabbá téve így a régit is, az újat is és nagy megtakarításokat érve el szellemi munkában és anyagi áldozatban egyaránt. Sem a test-

vérek, sem a páholyok nem hiuság ki-
elégítése végett dolgoznak és alkotnak:
épitményeinken nincs emléktábla, mely
nevünket megörökítené és midőn gond-
dal ápoljuk a profán világba átültetett
intézményeinket, azt ép úgy fogjuk meg-
tenni, ha egyes páholynak sajátos al-
kotásai, mint ha több páholy eszméje és
munkája egyesült bennük.

Nemcsak ebben az irányban, hanem
általában fenn óhajtom tartani, sőt szoro-
sabbá tenni a kapcsolatot és érintkezést a
testvérpáholyokkal, hogy az egész szö-
vetség eleven vérkeringéséből mi is ki-
vegyük a magunk részét, tudjuk mindig,
hogy mi forrong, mi készül, mi van
munkában más páholyokban dolgozó
testvéreinknél és viszont tudassuk mi is
terveinket, munkálkodásunkat és ered-
ményeinket velük. Nem elszigetelve áll
egy-egy páholy a magyar szabadkőmű-
vességben, élénk viszonzhatásnak kell
lenni közöttünk, mint egy nagy hadse-
regnek külön-külön utakon haladó csa-
patai között, melyeknek azonban közös
a céljuk és találkoznak és egyesülnek
a döntő csatáknak színhelyén; tervszerű,
tudatos együttműködésnek kell lennie
közöttünk, úgy mint az anyagi téglával
és vakolattal dolgozó kőművesek között,

kiknek egyik csapata az egyik falat, másika a másik falat építi fel, de mindannyia egy nagy közös építkezés szolgálatában áll és a munka befejeztekor a sok kéz emelte falakat egy közös kupola fogja koronázni!

Rendbe testvéreim!

Nagy és tökéletlen vonásokban vázoltam előttetek a munka tervét, melyet egyesült erővel teljesíteni feladatunk lesz és már most arra kérlek, szeretett testvéreim, legyetek segítségemre mindannyian, hogy munkánk törvényes és tökéletes, szép és hasznos, hazánkra és az emberi társadalomra nézve üdvös, saját szivünknek és az egész szabadkőművességnek tetsző munka legyen!

BUDAPEST, 1901.

NYOMATOTT MÁRKUS SAMU T.-NÉL

BÁTHORY-UTCZA 20.

